

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 46

CLEVELAND, O., WEDNESDAY MORNING, FEBRUARY 25, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

BREZSTEVILNE SO ŽRTVE DIVJANJA NACIEV

V neki vasi pri Rostovu na Donu so Nemci nagnali skupaj ruske vaščane in jih pokosili s strojnicami. Rusi so hoteli braniti samo svojo grudo, pa so to plačali s svojo smrtno. Za taka zločinstva bo enkrat velik obračun.

Da, tudi Slovenci se morajo registrirati, ki so italijanski državljanji

Klub vsemu našemu naporu, da bi prizanesli našim Slovencem, ki so italijanski državljanji to ponižanje, da bi se registrirali kot sovražni tujevi, pa nam to zaenkrat ni uspel. Večer je bil naš urednik dlje časa pri zveznem pravdnu, Mr. Don Millerju in njegovem prvem pomočniku, ki ima v svojem področju registracijo sovražnih tujev.

Na pismo, ki ga je naš urednik pokazal, v katerem je tolmacil takrat zvezni pravnik Mr. Kavanagh, da se Slovenec ni treba registrirati, sta odgovorila, da je bil najbrže kak nesporazum in da ni nikče izvzet od registracije, ki je italijanski državljan, pa naj bo Slovenec ali kdo drugi. Tako se morajo, na primer, registrirati kot sovražni tujevi tudi Grki, ki jih je Italija dobila na Dodekanskih otokih.

Torej registrirati se morate vsi, ki ste stari 14 let, ali več, ki ste italijanski državljanji. Samo tisti Slovenci so izvezeti, ki so prebivali v prejšnji Jugoslaviji. Tukajšnji uradniki ne morejo v tem oziru storiti ničesar, dokler ne dobe tozadevnih navodil iz Washingtona.

Do sobote 28. februarja morajo biti registrirani vse! Nobene pomoči ni v tem oziru, čeprav vsi vemo, da tega naši Slovenci ne zaslužijo. Bodite pa prepričani, da ne bomo odnehali z naporom, da se naše Slovence izvzame kot sovražne tujeve. Storili bemo vse v svoji moči in v koliko nam bo uspele, bomo poročali. Bodite prepričani, da sočustujemo z vami, kot bi moral vsak slovensko čuteči človek. Zaenkrat se morate v svojo žalostno usodo, toda bodite prepričani, da niste osamljeni v svoji nesreči in da smo z vami, pa da vas ne bomo zapustili.

PROSNJA ZA "LEND-LEASE" POMOČ ČETNIKOM

Washington, D. C. — Danes je izšlo sporočilo, da je jugoslovanska vlada zaprosila za "lend-lease" pomoč generalu Draži Mihajloviću in njegovi srbski vojski, ki se v planinah že skoraj vseg kot leto dni boriti proti Nemcem. V Beograd, Niš in druga mesta je Nemčija v obrambo svojih posadk proti Srbi, poslala sedem svojih divizij. Srbski, napadi prizadevajo Nemcem neprestane izgube v ljudih in v materialu. Vendar so srbske tovarne orožja v nemških rokah in general Mihajlović, dočim Nemci dobivajo novi materijal iz Nemčije. Poučeni krog sodijo, da je Draža Mihajlović zaradi tega posiljal nujno prošnjo jugoslovanski vladu v trebahnstvu, naj mu pošlje pomagati nadaljevanje borbe.

Ko so Nemci zavzeli Jugoslavijo, je general Mihajlović rešil skladisce orožja, srbski vojaški pa so s seboj odnesli puške in nekoliko strojnic. Od tega časa je general Mihajlović večkrat potoval po zamejstva, čeprav pri "operaciji" prav prijetno da bo šel kri, ker so tako prijatelji so vabljeni.

Se mu je kar dopadlo

Frank Zorich, bartender v S. N. D. je šel oni dan na glavni stan Rdečega križa in je dal en pint svoje krvi za ameriško armado. Frank pravi, da je bilo pri "operaciji" prav prijetno da bo šel kri, ker so tako prijatelji so vabljeni.

Iz Lakeside bolnišnice se je vrnih John Pire, 6305 Glass Ave., Hrvate (iz Primorske-Istre, Ko-

Za zaščito naših narodnih manjšin

New York. — Ono malo število naših rojakov iz Primorja, Koroške in Prekmurja, ki so bili tako srečni, da so se izselili iz zasujenjene ozemlja v Ameriko, so danes zopet žrtve starega prokletstva. Danes so postali četrtavno formalno, celo "sovražni tujevi." Po proglašu bivšega ministrskega predsednika generala Simovića, bi pričakovali, da se

gotove osebe pobrigajo ter izpostavijo našim rojakom vsaj status prijateljskih tujev. Ali kako moremo pričakovati takih dejstev od naših diplomatskih "genjev?" Sicer pa, mogoče je ravno to tudi naša sreča, ker naše roke so in ostanejo proste. Ako bi naši rojaki, ki predstavljajo te jugoslovanske manjšine tukaj v Ameriki, imeli malo več brige, bi lahko ta problem že zdavnato rešili. Zato je nujno potrebno, da se rojaki končno prebude iz spanja in letargije ter se organizirajo, da zaščitijo svoje pravice!

Iz raznih naselbin Camore, Alta, Kanada. — Pred dnevi je tu umrl Anton Polutnik, star 63 let in rojen v Senovem pri Rajhenbergu. Umrl je med delom v rudniku, ko ga je zadela srčna kap. Zapušča družino.

Struthers, O. — Dne 10. t. m. je tukaj umrl Frank Sokič, star 46 let. Doma je bil iz Rakitina, Hercegovina, in tu zapušča ženo in štiri majhne otroke. V Ameriki je bil 30 let. — Od tukaj so že štirje odšli v službo Strica Sama. To so Pitt Desert, Willie Pogačnik, Emil Mikolič in Albert Slabe.

Benld, Ill. — Ko se je 12. februarja Tone Sulžek vrátil z dela, ga je podrl neki avtomobil in mu zadal težke poškodbe po vsem telesu. Povozen je bil le nekaj korakov od svojega doma. Odpeljali so ga v bolnišnico v Litchfieldu. — Na isti cesti, nekaj blokov proč, je bila 15. februarja do smrti povozena po avtu Roza Bosiljevac. Doma je bila iz Carovega sela pri Barilovičih na Hrvatskem, stara 52 let in tukaj zapušča moža, sina in brata, v Chicagu pa drugega brata.

Pueblo, Colo. — Dne 17. februarja je tu umrla Ana Horvat, stara 82 let in rojena v Hinjah. V Ameriki je bila 56 let in tu zapušča moža, tri sinove in dve hčeri.

Zaroka Mr. in Mrs. John Sever iz 18606 Neff Rd. naznanjata, da se je zarocila njiju hčerka Mary L. z Mr. Williamom Anderson.

Osmo obletnica Jutri ob pol sedmih bo darovana v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojno Terezijo Kužnik. Sodroniki in prijatelji so vabljeni.

Iz bolnišnice Iz Lakeside bolnišnice se je vrnih John Pire, 6305 Glass Ave., Hrvate (iz Primorske-Istre, Ko-

Dve ameriški ladji sta se razbili ob pečinah v silni morski nevihti

Ameriška letala isčejo podmornico, ki je napadla na Pacifik

Washington. — Vojni oddelek javlja, da armadna in mornariška letala isčejo podmornico, ki je v pondeljek včer obstreljala Bankline oljno refinerijo v bližini Santa Barbara na pacifičnem obrežju. Sodijo, da je bila podmornica japonska.

Vsega skupaj je izstrelila podmornica 25 strelov in sicer šrapnelov, katerih je pa samo eden zadel naprave pri vodnjaku. Včinoma so padale krogle na bližnji pašnik, kjer so se pasli konji, ki so se v blaznem begu razpršili na vse strani.

Kmalu zatem je prišlo naznani, da je bil torpediran ob atlantskem obrežju taksaški tanker Republic. 28 mož posadke so rešili, pet jih pogrešajo.

Pomožni odbor prevzel politično akcijo

Chicago. — Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekacija, je imel 21. februarja sejo v hotelu Morrisonu in med drugim je tudi sklenil, da bo posledi vojil tudi politično akcijo glede stare domovine. Začasni pomožni odbor, ki je imel sklicati slovenski narodni kongres v Ameriki, a ga je v zadnjem decembru odložil, je na tej seji priporočil organizacijam, ki so ga pustavile, naj izvolijo stalni odbor, ki bo sodeloval s predstavniki Slovenije v jugoslovanski vladu v Londonu za dosego združene Slovenije v demokratični jugoslovanski federaciji. Zastopniki organizacij, ki so v pomembnem odboru, so nato sklenili, da pomožni odbor prevzame to nalogu. Začasni odbor je s tem prenehal eksistirati.

Rusi so obkobili 45,000 Nemcev in jih pobili najmanj 12,000

Moskva, 25. feb. — Rusi so razbili pod Leningradom nemško armado 45,000 mož v bitki, ki je trajala 10 dni. 12,000 Nemcev je padlo. Ta nemška armada je padla Rusom v roke v važnem okraju Staraja Rusija, 140 milij južno od Leningrada. To je največji udarec, ki ga je doživel Hitler v tej vojni, zatrjuje rusko poročilo.

V tej zmagi je padlo Rusom v roke ogromno vojnega materiala, na tisoče topov, 1,000 motornih vozil, železniških voz, tankov, municije in na stotine konj.

Vile rojenice

Družini Mr. in Mrs. Anton Hosta, 19612 Cherokee Ave. so prinesle vile rojenice krepkega sinčka. Mati in dete se dobro počutita. Materino deklisko ime je bilo Marie Seme. Čestitamo!

Seja skupnih društev

Nocoj je seja Skupnih društev fare sv. Vida. Vsi zastopniki in zastopnice so prošeni, da se govorje udeleži.

Pozdravi iz Floride

Mr. in Mrs. Joseph Košak iz 10213 Aetna Rd. pozdravlja vse svoje prijatelje in znance iz tople Floride.

En rušilec in ena ladja s zalogami sta se razbili. 189 mož posadke pogrešajo. Nesreča se je pripetila ob belem dnevu. Reševanje je bilo otežko, čeprav radi razburkanega morja.

Washington, 24. feb. — Nek ameriški rušilec in ladja, ki je vozila potrebščine, sta se razbili ob pečinah na južni obali Nove Fundlandije, poroča mornariški oddelek danes. Najmanj 189 mož posadke je pri tem izgubili življenje. Med pogrešanimi je tudi poročnik Ralph Hickox, ki je poveljeval rušilcu.

Da je toliko mož posadke izgubilo življenje, pripisujejo dejstvu, da so sta bili v silovito razburkanem morju vrženi ladji na plitvino ob obrežju, sta se razsutili vsed strašnega pritiska močnih valov.

Nezgoda se je pripetila pri belem dnevu, toda radi megle se je le slabu videlo. Vsled penečih valov, ki so udarjali ob pečine, ni bilo videti obrežja, radi tega so ladji krmarili preblizu plitvini na vse strani.

Kmalu zatem je prišlo naznani, da je bil torpediran ob atlantskem obrežju taksaški tanker Republic. 28 mož posadke so rešili, pet jih pogrešajo.

Ladji sta se razsuli pri vhodu v ustje reke sv. Lovrenca, kjer leži mesto St. Lawrence. Meščani so z nepopisnim junastvom reševali mornarje iz ledeno mrzle vode.

Z rušilca Truxton pogrešajo 90 mož in sedem častnikov, z ladje Pollux pa enega častnika in 91 mož.

Ljudje na obrežju so skušali vrči vriji do ostankov razbitih ladij, kar se jim pa ni posrečilo. Mnogo mornarjev je voda splavila zopet nazaj v morje, ko so bili že tik obrežja, kjer so čakali nanje ljudje, da jih potegnejo na suho.

Kratke vojne in druge vesti

ANGORA, TURCIJA. — Nemški poslanik von Papen in njegova žena sta za las ušla smrti, ko se je 50 čevljev od njiju razčila bomba na bulavarju Ataturk. Bomba je raznesla nekoga moškega na drobne kosce in dve dekleti sta dobili manjše poškodbe. Policija sudi, da je ubiti moški nosil bombo, ki je eksplodiral predčasno.

NEW YORK. — Ameriški poslanik za Španijo, Weddell, se je vrnil z letalom domov, da bo poročal državnemu tajništvu. Poslanik je rekel, da je položaj v Španiji slab, toda ne tako slab kot v drugih evropskih deželah.

PANAMA CITY. — Sam Rosoff, ki gradi predore, je dobil \$45,705,000 vredno naročilo, da zgradi tretjo vrsto zatvorne v Panamskem prekopu. 3,000 delavcev bo dobil delo.

NEWARK, N. J. — V bližini Wright Aeronautical Corp. v Paterson, N. J. so vladni agentje prijeli 13 nemških in italijanskih državljanov, pri katerih so dobili muncijo, kamere in radije na kratke valove.

DALLAS, TEXAS. — Lokalne oblasti in vladni agentje so prijeli 50 sovražnih tujev, pri katerih so dobili mnogo prepovedanih predmetov.

LONDON. — Najmanj 73,000 avstralskih in angleških vojakov je padlo v roke Japoncem, ko so okupirali Singapor.

Slovenski četniki so dne 1. februarja napadli železniško postajo Verd, demolirali so postajo in začiali 23 železniških tankov bencina. Več italijanskih vojakov je bilo ubitih. Postajo Verd se nahaja na glavnem trgu Trst-Wiena ter je komaj 20 km oddaljena od Ljubljane, glavnega mesta Slovenije.

Preseljevanje Slovencev se nadaljuje. Popolnoma so izselili okraje Litija, Brežice in Krško. V te okrajih so naselili Nemce in pričeli graditi neke tovarne.

V pogorju Krima in v Kumlijskih hribih je še vedno več tisoč slovenskih mož in fantov, ki prizadevajo nemškim in italijanskim okupatorjem mnogo težav in škode.

Moskovski radio poroča, da mnogi Hrvatje, ki so bili nasilno mobilizirani in poslani na rusko fronto, se bodo vrnili do domov. 369. polk 109. nemške divizije je bil popolnjen s temi Hrvati — večina njih je že uvežala k Rusom.

St. Clair Rifle klub St. Clair Rifle klub ima redno sejo vsako prvo nedeljo v mesecu in sicer ob 9:30 dopoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave.

Published daily except Sundays and Holidays

Cleveland, Ohio.

N A R O Č N I N A :

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po raznalskih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.

Z Evropo, celo leto \$7.00.

Posamezna številka 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year
 U. S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months
 Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months

European subscription, \$7.00 per year.

Single copies, 3c.

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at
 Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 46 Wed., Feb. 25, 1942

BESEDA IZ NARODA**Brez naslova**

Zdi se mi, da je naša ameriška slovenska javnost otrdela, oglušila ali mnenju izgubila slednje čute plemenitosti narodnega ali človeškega čustvovanja.

V zadnjem vojni smo se pripravili, a imeli smo vendar nekaj energičnih voditeljev, da je naš ameriški živelj lahko s ponosom zrl na svoje uspehe. Taktat smo imeli Jugoslavijo le v mislih, biele so to le sanje in srčne želje južnih Slovanov. Kdo je vedel za nas? Še sami se nismo spoznali, kaj hočemo. Mnogi od onih so doživeli bridka razočaranja, toda danes smo razočarani vsi. Grenka izkušnja je šola za nas vse. Toda tudi drugi so z nami.

Jugoslovani smo danes priznani kot skupen narod, med drugimi, ki bje borbo za življenje in svobodo. Zato pa ni nobenega vzroka, da bi gledali od strani in čakali na našimi pomožnimi akcijami. Kaj in kje je vzrok naše neaktivnosti? Ali smo res živi mrlji? brez sreca in čuta? Ne, in stokrat ne! Ne iščimo si izgovorov, ker vemo, da smo vedno nosili večje obveznosti kot povprečni Amerikanec.

Kakšni bodo ti načrti za bodočnost, je zadeva našega generalnega štaba, vendar lahko analiziramo nekaj možnosti za uspešno bojno kampanjo.

Norveška, na primer, bi nudila mnogo prednosti. Okupacija iste bi pregnala nemške podmornice s tamošnjimi oporišči in dala oblast zavezniškom v Severnem morju. Ako bi bili zavezniški enkrat v Norveški, bi dobili podjarmljeni načrte Evrope upanje, da bodo enkrat osvobojeni.

Ako bi ameriška armada zasedla severno Afriko, bi dobla s tem francoska vlada večjo odporno silo proti pritisku iz Berlina. Španijo in Portugalsko bi se prisililo ostati neutralnim. Tudi na Turčijo bi imelo to veliki vpliv.

Ako bi prišla ameriška ekspedicija v severno Finsko, bi prisilila Fince k miru ter oprostila Leningrad nemškega obleganja. Ameriška armada bi udarila na nemško levo krilo in z ruskih armadami bi strmoglavlila Hitlerjev prestol.

Kar se tiče bojnega pozorišča na Dalnjem vzhodu se zavezniški ne smejo prenagliti. Postopati morajo previdno in računati na končno zmago. Boljše je, da pade ta ali on narod v začasno ujetništvo, kot pa da bi bil suženj za večno.

Potem moramo računati na sibirsko fronto, kjer je vojna neizbegljiva. Japonski novi red na Pacifiku ne bo popolen, ako ne zasedejo tudi Vladivostoka. Na drugi strani je pa tudi to, da Rusi ne bodo zadovoljni samo z zmago nad Hitlerjem, ampak bodo poskušali dobiti nazaj ozemlje, ki so ga izgubili v rusko-japonski vojni 1904-5. Zmagoslavna russka armada, ki bi prodrala južno preko Mančukuo bi bolj pretresla Japonce, kot pa največji potres.

Mi moramo dati Rusiji vso pomoč v njih boju proti Nemcem in pozneje proti Japoncem. Ni vprašanje, kdaj bo udarila naša armada in kje bo udarila, ampak da tudi reš udari. Naš bojni načrt mora biti napravljen samo z enim ciljem in ta je naša končna zmaga.

Michael I. Lah.

Nekaj misli

Ko je naš narod prešel izpod avstrijske krone, smo s tem mislili, da bo pod okriljem brata Srba vendar enkrat imel, kar si je v svojih stoletjih krvavo prislužil-mirni kotiček, za svoj obstoj in napredok. Kaj se bo zbrati zgodilo, kateri so ostali izven meje, o tem pa sploh pojma nismo imeli. Samo malo poglejmo skozi zgodovino, kakor je kratka, je pa toliko bolj grozna.

Polom na Koroškem v letih 1919-20 je nalomil stare in do tedaj krepke stebre slovanstva, Gregor Einspieler in Anton Gabrona. Kakor bi jima ta polom zadel hude rane, jima izpodkopal podlago, na kateri sta jela peščati in sta se v nekaj letih oba zrušila. Po plebiscitu je slovenska moč vidno pešala. Tolpa Volkswehra je razbrzdano divjala, kakor da je vrgla pravkar poginule stare Avstrije iz sebe vso grozoto, s katero je mačehovala stoletja podložnem narodom.

Rektor semeniča, Brumat, Italjan, ter slovenska profesorja dr. Pavlisa in Tul so dobili oster ukor ter sta bila postavljena pod policijsko nadzorstvo. Čeprav je bilo to proti točkam v lateranski pogodbi, ni upravitelj Sirotti dvignil protesta, ampak je celo izjavil, da so imeli civilne oblasti pravico posredovati v semeniču.

V juliju 1934 so dobili slovenski župniki iz goriške police sledeča navodila:

1. Razni verski obredi, kot procesije in drugo, ki se vrše zunaj cerkve, se bodo smeli vršiti odslej le pod pogojem, da se pojo vse pesmi v italijanskem ali latinskem jeziku.

2. Nobene cerkvene zastave ali banderi ne smejo biti izpostavljene, če imajo napise v kakem drugem jeziku kot v italijanskem ali latinskem.

Do 1. septembra tega leta morajo biti odstranjeni vsi napisi na banderih ali zastavah, ki so v kakem drugem kot v italijanskem ali latinskem jeziku. Za izvedbo teh odredb je odgovoren župnik za svojo župnijo.

Tre odredbe so bile v direktnem nasprotstvu s pravica mi narodnih manjšin, ki so jim bile zagotovljene v lateranski pogodbi. Upravitelj Sirotti, ne samo, da ni protestiral proti tej policijski odredbi, ampak je celo sam izdal ukaz na svoje župnike, da odstranijo vse napise na banderih in zastavah, če niso v italijanskem ali latinskem jeziku.

Posledica tega je bila, da so bile slovenske procesije v

goriški župniji popolnoma tihe, to je brez petja ali glasnih molitev, ali pa so sploh popolnoma prenehale.

Kar so dekleta Baragovega zboru ta dva večera in že mnogokrat poprej doprinesle za razveseljevanje drugih, osobito na starejših, je vse hvale vredno.

Ne vem, če se kdo tega zaveda ali se ne. Tako pristne domače družabnosti, kakor je bila serviranja na dva večera, se ne dobi povsod in vsak čas.

Pomisliti je treba, da so to dekleta spadajoča naši novi generaciji v pravem pomenu "amerikanke." Kod od takih, ne bi smeli toliko pričakovati. Kar so doprinesle, so to storile le iz dobre volje in dobrovoljno iz spoštovanja od staršev, v tem je zapovedana vsa hvale vredna aktivnost teh deklet.

Pomislimo tole: Tisoče je deklet, katere so iste starosti in iste zmožnosti in prav tako so hčere slovenskih staršev, vendar niso v njih družbi in še ničesar niso v skupini družbi doprinesle za javno priznanje in razveseljevanje do svojega naroda. Za to gre tem, ki so doprinesle, toliko več priznanja.

Ko je clovek prost in svoboden, kar lahko zahteva in lahko gre kamor hoče in kadar hoče, pa ta clovek posluša dober nasvet in gre tja, kamor mu je iz dobrega namena svetovanano, (naj bo to star ali mlad, fant ali dekle) potem gre takemu, ali takemu odkrito priznanje.

Mi dolgujemo priznanje dekletišku Baragovemu zboru za njihove nastope!

Obdržati dekleta te starosti in teh časih in v takih okolnostih, da ostanejo na strani svojih staršev in se trudijo z učenjem in vajami za domačo slovensko stvar, je hvale in priznanja vredno.

Farani bi morali ob vsaki prilik, kadarkoli ta dekleta priredejo kaj sličnega, vsi kot en mož stati za njimi in jim dati pogum.

To je najmanje plačilo, ki ga jim moremo podariti in ravno to zanje veliko šteja. Za trud in delo, ki ga vrše, je zanje zadovoljenje takrat, kadar se narod odzve njih povabilu. Prav je bilo, da je bila vsaj udeležba ta dva večera povoljna, kajti bi je res prirščen večer obakrat. Le naj Baragov zbor še dalje vrši v isti nizu slovensko pesem in naj bo doblečene v lepe slovenske narodne noše in to bo veliko zaledilo, da se bo ohranil haš slovenški živelj v Ameriki.

A. G.

Lorainski kotiček

Josephine Eisenhardt

Tukaj se je poročila gospodinja Mary Černilec. Za svojega živilenskega tovariša si je izbrala fest fanta rojaka Al Zalarja, ki je doma iz sosednjega mesta Cleveland in ki se sedaj nahaja v službi Strica Sama.

Gospodična Dorothy Konjarja je obljudila mladeniču Harold Kedroski-ju, da mu bo zvesta skrivnostna zakladnica naravnih bogastev. Pa se jih je clovek že večkrat polakomil in z veliko podjetnostjo segel po njih, toda še vselej je trda narava obdržala svoje blago in clovek se moral po neuspehu poskusiti, ko je žrtvoval milijone in milijone, umaknit.

Daleč na severu, med Špicbergi in Severnim tečajem, v nekončnih pokrajinhah snega in led, so cele naselbine, prava mestna, v katerih ni žive duše! Niti tisoč kilometrov od Severnega tečaja leže opuščene železniške proge, samevajo stopli radijski postaji, razpadajo kino-dvorane — v vsej pokrajini pa ni nobenega drugega živega bitja kot nekaj severnih lisic in severnih medvedov!

V zalivu Kingsbai, šest dni hodila od Severnega tečaja, leži mesto London, majhno sicer, pa je vzelime ime po velikem mestu. Neki denarnik iz prvega Londona je izvedel, da so tam mogočni skladi belega marmorja, dober marmor, najboljši in najtrdnejši, kar jih je dodeljeno svet pozna.

Poročila ga niso mogla prehvati. To je bilo l. 1911. Z vsega sveta so se oglašali močni denarniki, ki so bili pripravljeni vložiti v novo podjetje, ki bi tu kopalo marmor, velike vsote. Kmalu so ustanovili novo delniško družbo za pridobivanje "špicberškega marmorja."

Zaliv Kingsbai je oživel. Ladja za ladjo si je utirala pot skozi led, da so tu izkrevale množice delavcev. Začeli so brneti stroji, par-

rajno in pridno punčko in ravnino tako so družino Stefan Černe-ta obdarovale z malo nagajivo prvorodenjem; družini Mihail Gasper so pustile malega prestolonaslednika — prvega v družini. Dekliško ime Mrs. Gasper je bilo Anna Brence.

Staršiški naš poklon in čestitke, ta malim naseljencem pa želim, da bi bili vsi prav dobrini in pridni v vseh ozirih in da bi jim bilo prihranjeno vse gorje, ki ga je ravno sedaj po vsem širjenju sjetno.

Na bolniški listi in v zdravniški oskrbi se nahajajo sledenje rojakinje: Mrs. F. Zehel, Mrs. Antonija Škrnjec in Mrs. Helena Bučar. Vsem tem našim rojakinjam želim, da bi se kmalu seveda sjetno.

Naselbina se je preselila v gorko Evropo kot da pred počarom. Lovci na sevrodivje in mladenič Joe Škapin. Tudi temu dvema vnaša čestitke in najboljše za bodočnost!

Priče izpodletelih poskušov — mesta strahov v večnem snegu

Svet je pa res ozek. Ne majhen, ampak ozek. Kako hitro vidimo soseda, ki bi rad iz majhnega kam zrastel, pa mu spodeti. Začne zidati hišo, ustavljajo podjetje, pa se na lepem izkaže, da se je ušel — načrt začne propadati. Nagnjeni k strogi sodbi začnemo ocenjevati njegovo podjetnost in kmalu pomilovalno spoznamo, da so bila taka in taka podjetja že vnaprej obsojena na neuspeh. Ne vidimo pa v veliki svet, kjer propadajo velika podjetja, kjer brezuspešni poskusi požirajo milijone. Če bi v luči tolikih izpodletelih poskusov gledali majhno neuspelo podjetnost okrog sebe, bi jih v sodbi bolj priznašali, ker bi spoznali, da je cloveškemu zaledi večkrat usoden, da se nenačno ustavi.

Najlepši zgled, kako se izjalo veliki načrti, ki so bili teoretično po vsem pravilno zasnovani, je severni tečaj in ozemlje cikrog njega. Že dolgo je znan ta svet kot skrivnostna, še ne izrabljena zakladnica naravnih bogastev. Pa se jih je clovek že večkrat polakomil in z veliko podjetnostjo segel po njih, toda še vselej je trda narava obdržala svoje blago in clovek se moral po neuspehu poskusiti, ko je žrtvoval milijone in milijone, umaknit.

Byrd, prisel je še Nebili, so imeli svecete oporekne, ki so bili na severu, med Špicbergi in Severnim tečajem, v nekončnih pokrajinhah snega in led, je vsa naselbina, prava mestna, v katerih ni žive duše! Niti tisoč kilometrov od Severnega tečaja leže opuščene železniške proge, samevajo stopli radijski postaji, razpadajo kino-dvorane — v vsej pokrajini pa ni nobenega drugega živega bitja kot nekaj severnih lisic in severnih medvedov!

V zalivu Kingsbai, šest dni hodila od Severnega tečaja, leži mesto London, majhno sicer, pa je vzelime ime po velikem mestu. Neki denarnik iz prvega Londona je izvedel, da so tam mogočni skladi belega marmorja, dober marmor, najboljši in najtrdnejši, kar jih je dodeljeno svet pozna.

Poročila ga niso mogla prehvati. To je bilo l. 1911. Z vsega sveta so se oglašali močni denarniki, ki so bili pripravljeni vložiti v novo podjetje, ki bi tu kopalo marmor, velike vsote. Kmalu so ustanovili novo delniško družbo za pridobivanje "špicberškega marmorja."

Zaliv Kingsbai je oživel. Ladja za ladjo si je utirala pot skozi led, da so tu izkrevale množice delavcev. Začeli so brneti stroji, par-

ni svedri, zabucale so turki. Sredi neraziskane ledene pasme je nastal velikanski rudnik skladišči, pristaniški namesti v dolgih vrstah skali barak. Delo se je začelo.

Kmalu se bo na evropskem

pojavil "špicberški marmor".

velika moda! Nad 30 milijonov

bilo treba zakopati v ledi

snega, preden se je delo prav začelo.

Ko pa se je začelo, je podjetje tudi že propadlo,

kazalo s je namreč, da je bila

marmor samo tam, v večnem

snegu, kjer je zemlja bila

bokov v notranjosti leta in

SATAN IN ISKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mayu

Od časa do časa je globoko razdihnil pa jezno zastokal in zaspel. Prejel je namreč nekaj prav krepkih palic po tistem delu telesa, ki pri jezdil najbolj trpi, ker nam ni hujel povedati, čigav je denar, ki smo ga našli pri njem. In, pa, je vihetela močna roka Engleščana Emeryja —. Umljivo je bilo, da so mu tudi palice povzročale neprijetne počutke in misli.

In svoji jezi se je maščeval po svoje.

Privezan je bil na konja prijezdu ujetnik pa lahko počne marsiščak, kar ovira naglo jezdenje. In to je storil prav zasladno. Nemiren je bil, omanjal je na eno pa na drugo in trusil, suval konja v rebra in obče poskušal vse, kar je morebil, da bi nas zadrževal. Zaljubljen je le predobro uspelo.

Kmalu smo uvideli, da Jonata-

na res ne bo mogoče prehiteti.

gotovostjo smo računali, da

omo srečali Mogollone ali pa

da nas bodo pričakovali v ta-

praznični dan.

Winnetu je dobro poznal svet

zadnjih dveh let.

Naši pa so vse dobro pozna-

li, saj je večkrat obiskava-

la poglavarija Mogoillonov s svo-

mim želenjem.

Potovali smo vse više v hri-

ševje in prispevili zvečer na gor-

no planoto, ki leži med Sierra

ne in gorovjem Mogollon.

Planota je bila gola, brez dre-

la in brez grmovja, tu pa tam

gledal iz nje nizek grič. Red-

nizka trava jo je pokrivala,

me je spominjala na puno

ameriških alp. Na nje me je

pa tudi spominjal ostri, do ko-

segajoči veter, ki je pihal

z zaledja. Kar zeblo nas je,

zavadili smo se v južnem pod-

stegu, kjer so vse včasih

z vročih prerijsah vzhodnih

zvezd.

Gorska planota je kar vabi-

la, da bi pognali konje v skok.

Naši smo bili brez Meltona in go-

rašili, bi se noči gotovo ne usi-

čili, izzidili bi bili in hiteli

prispeli še pred Jonatanom.

A kakor rečeno, zadrževala sta-

ta. Vogel je bil slab jezdec in

ne zaviral vode.

Tudi Jonatanu ne za-

upam."

"Njemu —? Tisti je milje

daleč pred nami! Mudi se mu,

samo rekli."

"Rekli smo, da. Vsa čast tu-

di našim ugibanjem in naši du-

hovitosti, ampak Jonatanu na-

zadnje le utegne priti na misel,

da smo kakorkoli zvedeli, kam

jo je popihal. Slične reči je do-

živel z nimi že nekajkrati, do-

bro ve, kaj znamo."

"Ne verjamem, da bi mu kaj

takega prišlo na misel. Ni west-

man —!"

"Westman ni, pa tudi neu-

men ni, to vemo."

In če upošteva možnost, da

vemo, kam je šel, si bo tudi iz-

računal, da smo mu za petami

—."

"Pa bi kje čakal na nas —?"

"To je tisto, kar mislim."

"Hm —!" je godel. "Preveč

izkušenosti mu pripisuješ!"

"Izkusenosti ne, pač pa obil-

no mero previdnosti."

"Tudi zelo drzen bi bil, če bi

se vinil. Komaj da nam je s te-

žavo in v zadnjem trenutku od-

nesel pete, pa bi spet prišel v

našo nevarno bližino —."

"Strahopetnež ni. In ker mu

gre za njegovo prislepjene

milijone, bo znal biti tudi dr-

zen, to si lahko misliš!"

Kakor rečeno, računati moramo z možnostjo, da nas kje čaka. In zato je bolje, da stra-

"Pokazal bom svojim bratom

tačko zavetje. Skalna stena je žimo."

Obisk pri kralju Petru II.

LAEL LAIRD

Dopisnik tednika "LIFE" na obisk pri jugoslovanskem kralju v Cambridge

in za njo bomo popolnoma varni."

"Je še daleč?"

"Se četr ure pa smo prije-

"Res smo našli nizek grič, po-

ložno se je dvigal od zapada,

na vzhod pa je padal v strmi

steni. V globokem kotu med

stenami smo bili varni mrzlim

vetrom. Nekaj drevja je rastlo

ob stenah in mnogo grmičja,

dovolj suhljadi bi nabrali za

ognjen, ki smo ga bili vsi zelo

potrebni.

Vogel je bil ves navdušen.

"Kar tule ostanimo!" je vz-

kliknil. "Lepšega prostora pač

ne moremo najti!"

Tudi meni in Emeryju je

prostor ugajal.

Razjahali smo in vzeli tudi

starega Meltona s konja. Čisto

trd je bil, ni mogel ne stati ne

hoditi. Nesti smo ga moralni v

kot med stene. Star je že bil,

morebiti ga je res tako hudo

zdelalo jezdenje. Vsekakor pa

je bilo treba paziti na njega.

Privezali smo konje k drevju,

nabrali suhljadi in zakurili. Tr-

do kognju smo sedli in večerjali.

Tudi Melton je dobil svoj

kos mesa. Razrezal sem mu ga

in mu ga po griljih deval v

usta. Prenevaren mi je bil, da

bi mu snel vezi pri jedi.

Utrjeni smo bili, spravili

so k počitku. Vsak je še

nabral suhljadi, razgrnili smo

odeje in se stisnili kognju.

"Bomo stražili?" je vprašal

Emery.

"Menda ne bo treba," je me-

nil Winnetu.

"In Mogolloni —?" sem de-

jal.

"So še daleč."

"Drugih sovražnikov se nam

ni treba batiti?"

"Nobenih sovražnih rodov ni

tod blizu."

"Dobro!" je dejal Emery za-

dovoljno. "Bomo pa spali. Saj

smo spanja potrebeni."

Pa sem le ugovarjal.

"Mislim, da bi bilo vkljub temu dobro, če bi stražili."

"Če pa pravi Winnetou, da

ni nevarno!" je godel Emery in

se zavjal v odejo.

"Morebiti da res ni. Pa na

starega moramo paziti. Vsega

je zmožen."

"Saj ne more nikam!"

"Če druga ne, bi se zavalil v

čoščavo ter se že kako rešil jermenov. Ne zaupam mu.

Tudi Jonatanu ne za-

upam."

"Njemu —? Tisti je milje

daleč pred nami! Mudi se mu,

samo rekli."

"Rekli smo, da. Vsa čest tu-

di našim ugibanjem in naši du-

hovitosti, ampak Jonatanu na-

zadnje le utegne priti na misel,

da smo kakorkoli zvedeli, kam

jo je popihal. Slične reči je do-

živel z nimi že nekajkrati, do-

bro ve, kaj znamo."

"Westman ni, pa tudi neu-

men ni, to vemo."

In če upošteva možnost, da

vemo, kam je šel, si bo tudi iz-

računal, da smo mu za petami

—."

"Pa bi kje čakal na nas —?"

"To je tisto, kar mislim."

Za las je manjkalo

ROMAN

"In vendar jo moram videti, upanje grofice Claudieuse." Sporočilo, ki ga je napisal moj klijent, ji moram na vsak način izročiti. Poslušajte, gospod doktor, jaz bom čisto odkritosčen z vami. Saj prav zato, ker sem v naprej videl te težave, sem se tudi odločil, prositi za vašo pomoč."

"Mene?"

"Ali niste grofov zdravnik?"

"Deset tisoč zlodjev!" je vzkliknil zdravnik. "Vi odvetniki pa res ne povzročate najrazličnejših zmešnjav!"

Nato pa je s tišjim glasom, kakor bi ne odgovarjal Folgatu, temveč lastnim pomislikom, nadaljeval:

"Seveda sem zdravnik grofa Claudieuse, cigar bolezen, mimo grede povedano, postavlja na glavo vse moje teorije ter se roga vsem mojim skušnjam: toda prav zato tudi ne morem ničesar storiti. Naš poklic ima gotova pravila, katerih ne smo prekršiti, če nočemo kompromitirati zdravniškega poklica v celoti."

"Ampak gospod, v tem slučaju gre za življenje in smrt našega prijatelja Jacquesa!"

"Da, prijatelja—in tovariša republikanca za povrh. Ampak vzliz temu vam ne morem pomagati, brez da bi zlorabil za-

V SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA NEPOZABNEGA SINKOTA

Robert J. Rozman

ki nas je zapustil v nežni mladost
23. februarja, 1941

Ljubi sinko naš predrag, v jamci zdaj mirno spiš, očke imas zdaj zaprte, nih vec se ne prebudis.

Spavaj hirno, spavaj sladko, tam v hladni zemljici, duša Tvoja pa raduj se z angelci.

Žaluoča starša

JOE in ALMA ROZMAN

Cleveland, O., 23. februarja, 1942

Ustavite
TISTE
BOLEČINE

Vaš zdravnik bo vam povedal, da skoraj niti en del vašega telesa ne uide slabim posledicam bolečin nog ali šibkih in bolnih podplat (arches). Dovolite, da vam počakemo, kako dr. Scholl predmet za udobnost nog ali pa njegova zdravila pomagajo. 15c - 25c - 35c - 50c za zdravila ... in Dr. Scholl's Balanced Posture Arch Supports se dobre po nizki ceni \$1.00 za par.

MANDEL
SHOE STORE
6107 St. Clair Ave.

na duša dvigala visoko nad vse človeške strasti in slabosti. Strašni dogodki zadnjih mesecev niso prav nič škodovali njeni lepoti, temveč jo celo poudarili. Samo nekoliko shujšala je. In črni kolobarji pod očmi in neurejeni lasje so zgovorno pričali, da jo noči, prečute ob postelji njenega moža utrujajo.

Ko se je Folgat priklonil, je vprašala:

"Vi ste odvetnik gospoda de Boiscoran?"

"Da, gospa," je odgovoril on. "Zdravnik pravi, da bi radi govorili z menom."

"Da, gospa."

Ona mu je s kraljevsko gesto pokazala bližnji stol, sedla sam na drugega in rekla:

"Jaz vas poslušam."

Folgat je povzel, z burno utripajočim srcem, toda s čvrstim glasom:

"To se pravi, toliko slabše znamo! Kajti v življenju so stvari, ki so tako svete, da jih ne smejo ustaviti nobeni pomisliki. Pojdova!"

XXV

Grof Claudieuse in njegova žena sta se po požaru nastanila v Mautreevi ulici. Hiša, ki jo je najel zanju župan, je bila več kot eno stoletje posest slavne rodbine Julias in se je še vedno smatrala za eno najlepših in najbolj imenitnih rezidenc v Sauveterreju.

Dr. Seignebois in Folgat sta prispevala tja v manj kot desetih minutah. Z ulice nista mogla videti drugega kot masivno stare obzidje, obraslo z bršljanom in drugimi ovijalkami. V tem obzidju so bila velika vrata, skozi katera se je prišlo na velik vrt, kjer so stale v špalirju ogromne stare lipe. Na vrtu je stalokakat tučat starinskih kipov pokritih z mahom. Hiša je stala na koncu drevoreda. Bila je staro dvonadstropno poslopje. V pritličju je bila prostorna dvorana, na koncu katere so vodile široke kamnitne stopnice z želesno ograjo v prvo nadstropje.

Ko sta vstopila, je dr. Seignebois odprl neka vrata na desni in dejal Folgatu:

"Stopite tu noter in čakajte. Jaz grem k grofu, cigar soba je v prvem nadstropju, potem bom pa poslat grofico k vam."

Mlađi odvetnik je ubogal. Ko je vstopil skozi naznačena vrata, se je znašel v prostorni sobi, ki jo je razsvetljevalo troje velikih oken, obrnjenih na vrt. Folgat je takoj presodil, da je moral biti ta soba nekoč prava krasota. Stene so bile obrobljene z žlahtnim lesom, belo barvanem v pokrite z zlatimi arabeskami in črtami, dočim je bilo na stropu naslikano zvezdnato nebo, po katerem so se sprejavali okroglični angleščici.

Toda čas se je dotaknil te krasote s svojo uničujočo roko, napol izbrisal lepe slike in pobled zlate arabeske, modrino neba na stropu in rožna ličeca angela. Tudi oprema ni bila več takšna, kakršna je moral biti nekoč, v davnih časih, ko je bil ta prostor v svojem polnem sijaju. Okna so bila brez zaves. Po sobi je bilo v neredu postavljeno različno pohištvo, oteto iz požara v Valpinsonu—stoli, zofe, okrogla miza, vse razbito in obžgano.

Toda Folgatove misli se niso pečale s temi podrobnostmi. Po glavi mu je rojil samo, korak, ki ga je pravkar storil in se mu je zdaj zazdel izredno resen in drzen. Nazadnje bi bil nemara še zbežal, če bi bil mogel, tako je postal razburjen. Napeti je moral vse sile, da je obdržal svoje čustva pod svojo oblastjo.

Nazadnje je začul nagle, lahke korake v dvorani za seboj; skoraj takoj nato se je pojavila grofica Claudieuse. Folgat je takoj spoznal, po opisu, ki mu ga je dal Jacques—hladna, resna, vzvišena, kakor bi se nje-

ona ga je vzela ter ga počasi odprla, ne da bi se ji roke pri tem najmanj tresle. Ampak kakor hitro ga je preletela z očmi, je zardela kot ogenj ter plamenečih oči zahtevala:

"Gospod, ali veste, kaj stoji v tem pismu?"

"Da."

"Ali veste, da si upa gospoda de Boiscoran klicati mene po prvem imenu — Genevieve—kakor moj mož in moj oče?"

Odločilni trenutek je napočil in našel Folgata v polni posesti samega sebe.

"Grofica, gospod de Boiscoran trdi, da vas je tako klical v nedanjsih dneh—v dnevih, preživetih v Trtni ulici in ko ste ga vi klicali Jacques."

Grofica je bila videti povsem zmudena.

"Ampak ta je gola nesramnost, gospod!" je spravila iz sebe. "Gospod de Boiscoran se je drznil reči, da sem bila jaz njezina — prialnjica?"

"Da. In poleg tega pravi, da je bil nekaj trenutkov pred izbruhom požara z vami in da če je imel počnele prete, ci jih je počrnal, ko je sežigal vaša in svoja pisma."

Zdaj je ena vstala ter s presunljivim glasom dejala:

"In vi mi to ver amete—vi? O, ostali zločini gospoda de Boiscorana niso niti v primeru s tem! Njemu ne zadostuje, da nam je počgal dom ter nas uničil; tudi naša čast hoče omudezevati! Njemu ni dovolj, da je umoril mojega moža; tudi čast njegove žene hoče oblatiti!"

Grofica je govorila tako glasno, da se je moral njen glas slišati v dvorani.

"Gospa, govorite tišje," jo je prosil Folgat.

Ona pa ga je ošinila z besnim pogledom ter začela skoro kričati:

"O, jaz razumem, zakaj bi radi, da bi govorila bolj tiho. Ampak jaz se nimam ničesar bat. Nasprotno si želim, da bi nju slišal ves svet ter potem sodil. Tišje, pravite? Zakaj neki ne govorila bolj glasno? Mar mislite, da bi tole pismo ne bilo že v grofovih rokah, če bi ne bil tako bolan? In on bi si znal poiskati zadoščenje za to nesramnost!"

"Da."

"Ali veste, da si upa gospoda de Boiscoran klicati mene po prvem imenu — Genevieve—kakor moj mož in moj oče?"

Odločilni trenutek je napočil in našel Folgata v polni posesti samega sebe.

"Grofica, gospod de Boiscoran trdi, da vas je tako klical v nedanjsih dneh—v dnevih, preživetih v Trtni ulici in ko ste ga vi klicali Jacques."

Grofica je bila videti povsem zmudena.

"Ampak ta je gola nesramnost, gospod!" je spravila iz sebe. "Gospod de Boiscoran se je drznil reči, da sem bila jaz njezina — prialnjica?"

"Da. In poleg tega pravi, da je bil nekaj trenutkov pred izbruhom požara z vami in da če je imel počnele prete, ci jih je počrnal, ko je sežigal vaša in svoja pisma."

Zdaj je ena vstala ter s presunljivim glasom dejala:

"In vi mi to ver amete—vi? O, ostali zločini gospoda de Boiscorana niso niti v primeru s tem! Njemu ne zadostuje, da nam je počgal dom ter nas uničil; tudi naša čast hoče omudezevati! Njemu ni dovolj, da je umoril mojega moža; tudi čast njegove žene hoče oblatiti!"

Carole Landis, gledališka igralka, je zamenjala gledališko uniformo za vojaško. Na sliki jo vidimo na vežbi domačo obrambo na šerifovem vežbalniku v Los Angeles.

V bližini Springfield, Ill., je Robert Timm, voznik, tako neprevidno vozil, da je prišel z avtom na žičkom križišču med dve lokomotivi. Avto je popolnoma člen, a voznik pa je vsceno ostal pri življenju. Reševalci delali tri ure, predno so potegnili iz razbijitega avta nega voznika, ki nam ga kaže gornja slika.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLESKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je zuizana cena
in stane samo: \$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

Pogled na goreči potniški parnik Normandie, ki je pred nedavnim zgorel v newyorskem luksuznem parniku. Ta luksuzni parnik je veljal \$59,000,000 in je prvič pripeljal potnike v New York 8. junija 1935.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijška tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po samo zmrni ceni. Prijetite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

Henderson